

Betænkning

over

- I. forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser vedrørende statstilskud til byggearbejder og
- II. forslag til lov om ændring af lov om gennemførelse af energi-
besparende foranstaltninger i statens bygninger m. v.

(Afgivet af boligudvalget den 18. marts 1977).

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder. I forbindelse hermed har landbrugsministeren og boligministeren dels skriftligt, dels i samråd besvaret en række spørgsmål. To af de af udvalget stillede skriftlige spørgsmål til det under I nævnte lovforslag samt boligministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Albertslund Boligselskab og Vridsløselille
Andelsboligforening og
Dansk Erhvervsgartnerforening.

Ad I. Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser vedrørende statstilskud til byggearbejder.

Et *flertal* (socialdemokratiets, det konservative folkepartis, centrum-demokraterne, det radikale venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling med følgende begrundelse:

Mindretallet er principielt modstander af statstilskud til vilkårlige formål. Erfaringerne fra de tidligere tildelte statstilskud til isolering, forbedring m.m. viser klart, at den beskæftigelse, flertallet påstår ligger i forslaget, har været stærkt overvurderet.

Mindretallet anser det for overordentlig vigtigt effektivt at gribe ind over for den alt for store arbejdsløshed, men mener, at det på langt sigt kun kan ske ved, at erhvervslivets omkostningsniveau nedsættes, og at der gennemføres en stabil økonomisk politik, således at virksomhederne både bliver konkurrencedygtige og får tillid til, at den økonomiske kurs ikke ustandselig ændres af skiftende folketingsflertal.

Derudover er det direkte uheldigt ensidigt at styrke beskæftigelsen inden for byggesektoren, da denne sektor i forvejen er langt større, end den naturlige efterspørgsel betinger.

Derfor ville en omrokering af arbejdskraften bort fra byggesektoren og over til de valutaskabende erhverv være langt mere nødvendig.

Disse „nabotilskud“ frister til at gennemføre arbejder af mindre nødvendig karakter, og tilskuddene har ydermere den ulempe, at

de vender den tunge ende nedad, fordi de dårligst stillede ikke selv er i stand til at finansiere de $\frac{3}{4}$ af udgifterne, som lovforslaget kræver.

Derfor bliver det de fattige parcelhusejere, der kommer til at yde tilskud til de rige parcelhusejeres forbedringer. En sådan udvikling kan mindretallet under ingen omstændighed medvirke til.

Et *andet mindretal* (venstres medlemmer af udvalget) vil nærmere redegøre for sin stilling ved lovforslagets 3. behandling.

Et *tredje mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) vil nærmere redegøre for sin stilling ved 2. behandling af lovforslaget.

Et *femte mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) anlægger samme vurdering af forlængelserne af de fire love, der er indeholdt i lovforslaget, som det anlagde omkring de oprindelige love.

Venstresocialisterne undlod at stemme til forslaget om tilskud til forbedring m.v. af beboelsesejendomme (lovforslagets § 1) og til forslaget om tilskud til energibesparende foranstaltninger vedrørende bygninger (§ 4). Det skyldtes, at forslagene favoriserer private ejere, hvorved kapitalisering af skattekysterstøtten bliver uundgåelig og beskæftigelseseffekten bliver mindre, samtidig med at flertallet afviste samtlige de forslag, som kunne rette op på sådanne misforhold. På den baggrund kunne venstresocialisterne ikke stemme for de pågældende forslag. Imidlertid har venstresocialisterne sympati for de projekter, forslagene tager sigte på, specielt energibesparende foranstaltninger, og da venstresocialisterne samtidig erkender, at forslagene ikke koster staten fem flade øre netto, vil venstresocialisterne som hidtil undlade at stemme, hvis disse to paragraffer kommer til særskilt afstemning.

Venstresocialisterne har stemt imod de to andre forslag om tilskud til erhvervsbygninger (§ 2) og om tilskud til driftsbygninger inden for land- og skovbrug (§ 3). De har i

4 Udvalgenes betænkninger m. m.

virkeligheden mere karakter af erhvervsstøtteordninger end af beskæftigelsesforanstaltninger. Det skal bemærkes, at de tal for beskæftigelseseffekten, som er oplyst dels i bemærkningerne, dels under udvalgsarbejdet, bygger på den forudsætning, at ingen af de støttede projekter ville være blevet gennemført uden støtteordningen. Denne forudsætning er helt urealistisk, ikke mindst for disse to områders vedkommende.

Da de fire love nu forlænges gennem én lov, må mindretallet derfor indstille dette samlede kompleks til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ad II. Forslag til lov om ændring af lov om gennemførelse af energibesparende foranstaltninger i statens bygninger m.v.

Et *flertal* (socialdemokratiets, det konservative folkepartis, centrum-demokraternes, Danmarks kommunistiske partis, det radikale venstres, kristeligt folkepartis og venstresocialisternes medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal inden for flertallet* (venstresocialisternes medlem af udvalget) udtaler følgende:

Ligesom mindretallet i sin tid støttede den oprindelige lov, der ligger til grund for lovforslaget, indstiller mindretallet det under II nævnte lovforslag til *vedtagelse*.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling med følgende begrundelse:

Energibesparende foranstaltninger i statens egne bygninger bliver, som også angivet i det oprindelige lovforslags bemærkninger, gennemført inden for de allerede givne bevillings- og budgetrammer. Beløb derudover må følge den normale procedure gennem finansudvalget. Ved at give en generel bevilling risikeres det meget nemt, at kontrollen med pengenes anvendelse bliver mindre, og at arbejder, som man ellers ikke ville skønne nødvendige, bliver iværksat.

Et *andet mindretal* (venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et tredje mindretal (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) vil nærmere redegøre for sin stilling ved 2. behandling af lovforslaget.

Ændringsforslag til

I. forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser vedrørende statstilskud til byggearbejder.

Til § 1.

Af et mindretal (Kirsten Jacobsen (FP) og Kjærulff-Schmidt (FP)):

1) Nr. 2 udgår.

Til § 2.

Af et mindretal (Kaj Hansen (DKP)):

2) Paragraffen udgår.

Til § 4.

Af et mindretal (Christophersen (V) og Johan Philipsen (V)):

3) Nr. 1 udgår.

4) Nr. 3 affattes således:

„3. I § 15 ændres „100 mill. kr.“ til: „150 mill. kr.““

Ny paragraf.

Af mindretallet under nr. 2:

5) Efter § 4 indsættes som ny paragraf:

„§ 01.

Stk. 1. Inden for et samlet beløb på 460 mill. kr. kan der i finansåret 1977-78 og i tiden april-december 1978 ydes statstilskud til boligsanering, byfornyelse og til nybygning, tilbygning og ombygning af sociale institutioner.

Stk. 2. Tilskud til boligsanering kan kun ydes i henhold til lov om sanering.

Stk. 3. Boligministeren bemyndiges til at give et rentefrit lån til byfornyelsesprojekter, som helt og fuldt iværksættes af kommunerne, og således at de af kommunen opkøbte ejendomme ikke sælges til private, men overdrages til de almenyttige boligselskaber.

Stk. 4. Socialministeren bemyndiges til at give tilskud til nybygning, tilbygning og om-

bygning af sociale institutioner, jfr. kap. 18 i lov om social bistand.

Stk. 5. Tilskudsbeløbet på 460 mill. kr. fordeles med 200 mill. kr. til boligsanering, 60 mill. kr. til byfornyelsesprojekter og 200 mill. kr. til sociale institutioner. Ubrugte midler kan overføres mellem de tre tilskudsområder i tiden fra 1. april til 31. december 1978.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringsforslaget tilsigter at bibeholde 1963 som skæringsår for tilskudsberettigede ejendomme. Da det er en midlertidig lov, og da hidtidige erfaringer viser, at der er flere ansøgere end midler, må det være rimeligt, at de midler, der er til rådighed, anvendes på de ældste og mest utidssvarende bygninger.

Til nr. 2 og nr. 5.

Forslagsstilleren finder det uforvarsligt at anvende 460 mill. kr. af statens penge til det formål, der er angivet i § 2. Industrien har langtfra udnyttet sin kapacitet, og forslaget er en opfordring til at gennemføre unødvendige om- og tilbygninger. Den beskæftigelsesmæssige effekt er mindre end ved andre former for byggeri, samtidig med at det er et direkte tilskud til privatkapitalistiske virksomheder.

Ændringsforslaget går ud på at afhjælpe det meget store behov for sociale institutioner, i særlig grad inden for åndssvageforsorgen. Endvidere at stille yderligere midler til rådighed for saneringsarbejder og yde rentefrie lån til gennemførelse af byfornyelsesprojekter. Det er et nyt område, hvor boligministeren på baggrund af gennemførelse af nogle projekter kan indhøste erfaringer for gennemførelse af en egentlig byfornyelseslovgivning.

Gennemførelse af ovennævnte projekter for et samlet tilskudsbeløb på 460 mill. kr. vil have en meget stor beskæftigelsesmæssig effekt og derudover afhjælpe en række behov med hensyn til sociale institutioner, sanering m.v.

Til nr. 3 og nr. 4.

Forslagsstillerne er principielt betænkelige ved, at de offentlige udgifter nu igen forøges til skade for omkostningsniveau og beskæftigelsesmuligheder. Skal man endelig gå ind

på denne tilskudstanke, bør man efter venstres opfattelse alene koncentrere sig om erhvervsinvesteringerne, fordi man herved ikke alene opnår en øjeblikkelig beskæftigelseseffekt i byggesektoren, men samtidig bidrager til en varig forøgelse af beskæftigelsen inden for de respektive erhverv ved etablering af nye arbejdspladser.

Knud Damgaard (S), *Grünbaum (S)*, *Henning Jensen (S)*, *Ejler Koch (S)*.
formand.

Kaj Poulsen (S), *Winnie Russell (S)*, *Niels Helveg Petersen (RV)*.

Christoffersen (V), *Johan Philipsen (V)*, *Keld Andersen (KF)*, *Prehn (CD)*.
næstformand.

Jens Møller (KrF), *Kirsten Jacobsen (FP)*, *Kjærulff-Schmidt (FP)*.

Mølgaard (DR), *Kaj Hansen (DKP)*, *Wilhelm (VS)*.

Partiet SF var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

Bilag.

To af udvalgets spørgsmål til boligministeren angående I. forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser vedrørende statstilskud til byggearbejder og dennes svar herpå.

Spørgsmål 1:

Har ministeren overvejelser om mere permanente tilskudsordninger?

Spørgsmål 2:

Hvorledes vurderer ministeren virkningen af en lovgivning, hvor det offentlige med mellemrum yder betydelige tilskud? Vil dette ikke indebære en risiko for, at private personer i perioder uden tilskud er tilbageholdende med udførelse af isolering og andre forbedringer, således at den samlede virkning på beskæftigelsen bliver tilsvarende ringere?

Svar:

Efter de hidtidige erfaringer med administrationen af tilskudslovgivningen er der ingen tvivl om, at det i praksis har skabt problemer, at der har været perioder, hvor

tilskudsmulighederne har været udtømte. I sådanne perioder vil ethvert forlydende eller forventning om nye tilskudsmidler medføre en vis tilbageholdenhed med iværksættelse af tilskudsberettigede arbejder. Denne manglende rytme skyldes ikke den måde, ordningerne er blevet administreret på, men må ses i sammenhæng med, at frigivne midler ofte er blevet opbrugt meget hurtigt, således at der har været en periode før næste pulje af tilskudsmidler er blevet bevilget.

Den manglende rytme har såvel beskæftigelsesmæssige som energimæssige virkninger og et muligt alternativ var en overgang til mere permanente tilskudsordninger. Boligministeriet agter at undersøge de positive og de negative sider ved en sådan mere permanent ordning, og dette spørgsmål må indgå i de samlede overvejelser om den fremtidige beskæftigelsespolitik.